

Konu: 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 241 inci Maddesi
Uygulamasında Yaşanan Sorunlar Hk.

Tarih: 07/04/2026
Kayıt sayısı: 120833516

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne

Bilindiği üzere; 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 241 inci maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak kaydıyla, Kanuna ve bu Kanun uyarınca çıkarılan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırı hareket edenlere, söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması şartıyla usulsüzlük cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan maddenin gerekçesinde de açıkça ifade edildiği üzere; Kanunda ayrıca ceza öngörülmemiş usulsüzlük ve riayetsizlik hallerinin yaptırıma bağlanması amaçlanmıştır. Bu yönüyle 241 inci madde, vergi kaybı doğuran fiillerden ziyade, şekli yükümlülüklerle aykırılıkları düzenlemektedir. Nitekim vergi kaybı doğuran fiillerin ayrıca 234 üncü maddede düzenlendiği de açıktır.

Ancak uygulamada; Kanunda ve ilgili ikincil düzenlemelerde açıkça sayılmayan fiiller için de 241 inci madde kapsamında usulsüzlük cezası uygulandığı, hatta bu cezaların bazı durumlarda maddenin öngördüğü katlar dikkate alınarak artırıldığı görülmektedir. Bu durum, idareler arasında yeknesak olmayan uygulamalara yol açmakta ve ilgililer açısından mağduriyet oluşturmaktadır.

Üyelerimizden gelen talepler çerçevesinde özetle; Gümrük beyannamelerinin düzenlenmesi sırasında, dış ticaret firmalarınca sunulan bilgi ve belgeler esas alınarak beyan işlemleri gerçekleştirilmektedir. Beyanname ana sayfasında döviz cinsi ve fatura bedeli girilmekte, ayrıca hesaplama ekranında; navlun, sigorta, yurtdışı diğer giderler, royalti, komisyon, demuraj, faiz, depolama, tahmil-tahliye, banka masrafları ve benzeri giderler toplam beyan kapsamında sisteme girilmektedir.

Sistemsal yapı gereği, bu giderlerin her bir eşya kalemi bazında ayrı ayrı beyan edilmesi mümkün olmayıp, beyan edilen tutarlar sistem tarafından kalemlere otomatik olarak dağıtılmaktadır. Bu nedenle, söz konusu gider kalemlerinden herhangi birinde eksik beyan olması durumunda, ortaya çıkan vergi farkı çoğu zaman kalem bazında kuruş seviyesinde kalmaktadır.

Buna rağmen, Gümrük idarelerince;

- 4458 sayılı Kanun'un 234 üncü maddesinin altıncı fıkrası,
- Aynı Kanun'un 67 nci maddesinin ikinci fıkrası,

hükümleri birlikte değerlendirilmek suretiyle, çok kalemlili beyannamelerde her bir kalem ayrı bir beyan olarak kabul edilmekte ve her bir kalem için ayrı ayrı 241 inci madde uyarınca usulsüzlük cezası uygulanmaktadır.

Bu uygulama, özellikle düşük tutarlı vergi farklarında dahi yüksek tutarlı ve katlanarak artan cezalara neden olmakta; fiil ile ceza arasında açık bir orantısızlık ortaya çıkarmaktadır.

Diğer taraftan; 241 inci madde kapsamında uygulanan usulsüzlük cezası tutarlarının yıllar itibarıyla yeniden değerleme oranında artırılması sonucu, 2009 yılında 60 TL olan ceza tutarı 2026 yılı itibarıyla 1.494 TL seviyesine ulaŖmıŖtır. Bu artış da dikkate alındığında, mevcut uygulamanın mali sonuçları daha da ađırlaŖmaktadır.

Bu erevde;

- Kanunda ve ikincil düzenlemelerde açıkça sayılmayan fiiller için 241 inci madde kapsamında ceza uygulanmaması,
- Çok kalemlilerde beyannamelerde ceza uygulamasında her bir kalem yerine beyannamenin bütününün esas alınması,
- Fiil ile ceza arasındaki orantının gözetilmesi,
- G m r k idareleri arasında yeknesak uygulamanın sağlanması

hususlarında gerekli değerlendirmelerin yapılmasının yerinde olacağı mütalaa edilmektedir.

Ayrıca, 12.06.2017 tarihli ve 25713879 sayılı yazınızda belirtilen hususların da bu kapsamda yeniden değerlendirilmesinin, uygulamada yaŖanan tereddütlerin giderilmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; 241 inci maddenin uygulamasından kaynaklanan sorunların giderilmesi, uygulama birliğinin sağlanması ve  l l l k ilkesine uygun bir ceza sisteminin tesis edilmesini teminen konunun değerlendirilmesini arz ederiz.

Saygılarımızla

Atilla ŖAHİN

Ankara G m r k M Ŗavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu BaŖkanı

Orhan KATTAŖ

Bursa G m r k M Ŗavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu BaŖkanı

Serdar KESKİN

İstanbul G m r k M Ŗavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu BaŖkanı

TaŖkın DALAY

İzmir G m r k M Ŗavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu BaŖkanı

CebraİL ORMAN

Mersin G m r k M Ŗavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu BaŖkanı